

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS KOMPENSACIJŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJAMS,
NUKENTĖJUSIEMS NUO 1991 M. SAUSIO 11–13 D. IR PO TO VYKDYTOS SSRS
AGRESIJOS, BEI JŲ ŠEIMOMS ĮSTATYMO NR. I-954 1 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 3¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-909“
PROJEKTO (toliau – Nutarimo projektas)
(TAP-22-168; TAIS NR. 22-1599)**

2022-02-14 Nr.NV-370

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Nutarimo projekto 2 punkte teikiamas siūlymas Lietuvos Respublikos kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo Nr. I-954 1 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-909 (toliau – Projektas Nr. XIVP-909) 2 straipsniu pildomą 3¹ straipsnio 1 dalį papildyti nuostata numatančia, kad *kompensuojama 100 procentų maitinimo ir pragyvenimo išlaidų teikiant ambulatorinės medicininės reabilitacijos dėl neurozinių stresinių ir somatoforminių sutrikimų ar ilgalaikių asmenybės pakitimų po katastrofos išgyvenimo laikotarpiu*. Tačiau iš pateikto siūlymo nėra aišku, kokios būtų šio numatomo kompensavimo sąlygos, t. y. ar 100 procentų kompensuojant minėtas išlaidas turės įtakos asmenų patiriamų maitinimo ir pragyvenimo išlaidų, teikiant ambulatorinės medicininės reabilitacijos paslaugas, dydis bei asmenų pasirinkimas, kur apsigyventi ir maitintis ambulatorinės medicininės reabilitacijos paslaugų gavimo metu. Manytina, kad tokiu siūlymu būtų sukurtas teisinio reguliavimo neapibrėžtumas.

Taip pat pastebėtina, kad Nutarimo projekto minėto punkto sakinys „*Vertinant tai, kad medicininė reabilitacija gali būti skiriama nebūtinai kiekvienais kalendoriniais metais, taip pat kad ji gali būti ne tik stacionarinė, bet ir ambulatorinė, ir siekiant teisinio aiškumo, Projekto Nr. XIVP-909 2 straipsniu pildomą 3¹ straipsnio 1 dalį siūlome dėstyti taip:*“ vertintinas kaip dviprasmiškas bei stokojantis Projekto Nr. XIVP-909 2 straipsniu pildomo 3¹ straipsnio 1 dalies siūlomos nuostatos pagrįstumo. Įvertinus tai, kas išdėstyta, siūlytina Nutarimo projekto 2 punktą tikslinti.

2. Projekto Nr. XIVP-909 rengėjai Projekto Nr. XIVP-909 2 straipsniu siūlo papildyti keičiamą įstatymą 3¹ straipsniu ir nustatyti, kad *šio įstatymo 1 straipsnio 2¹ dalyje nurodytiems asmenims maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensavimo dydžius nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija*. Tačiau Nutarimo projekto rengėjai, remdamiesi Konstitucinio teismo suformuota praktika, numatančia, jog *draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais. Poįstatyminių teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis, nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu*, Projekte Nr. XIVP-909 siūlo nustatyti aiškią poziciją dėl maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensavimo dydžio bei šios kompensacijos mokėjimo sąlygų reglamentavimo ir nepalikti šių dalykų nustatyti Vyriausybei ar

jos įgaliotai institucijai ir teikia siūlymą, kad maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensacijas skiria ir išmoka maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensacijų gavėjų deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad Nutarimo projekte teikiamas siūlymas nesuderinamas su teikiamo siūlymo pagrindimu, kadangi siūlyme taip pat nėra suformuluotos aiškos pozicijos dėl maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensavimo dydžio bei šios kompensacijos mokėjimo sąlygų, o numatoma, kad maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensacijas skirs ir išmokės maitinimo ir pragyvenimo išlaidų kompensacijų gavėjų deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka. Įvertinus tai, kas išdėstyta, siūlytina peržiūrėti Nutarimo projekto 3 punktą ir atitinkamai tikslinti teikiamo siūlymo pagrindimą, arba tikslinti patį siūlymą tikslinti Projekto Nr. XIVP-909 4 straipsnio 1^a papunktį.

Jei bus atsisakyta teikiamo siūlymo tikslinti Projekto Nr. XIVP-909 4 straipsnio 1^a papunktį, atitinkamai turėtų būti peržiūrėtas ir patikslintas Nutarimo projekto 4 punktas, kiek jis susijęs su Įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimu.

3. Nutarimo projekto 4 punkte siūloma nukelti Įstatymo projekto įsigaliojimą 2023 m. sausio 1 d., tačiau pažymėtina, kad tokio siūlymo pagrindimas nėra pakankamas, išsamus ir vertintinas kaip labiau formalus, todėl siūlytume papildyti Nutarimo projekto 4 punktą nuostatomis dėl reikiamų lėšų dydžio, lėšų skyrimo šaltinių bei galimybių juos skirti iš 2023 m. valstybės biudžeto. Taip pat minėtame Nutarimo projekto punkte teigiama, kad Vyriausybė ketina būtinas Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomas valstybės biudžeto lėšas numatyti 2023 m. valstybės biudžeto projekte, tačiau šis teiginys taip pat niekaip nepagrįstas.

4. Siūlytina tikslinti Nutarimo projekto teikimą, jame numatant išsamesnį Nutarimo projekte siūlomų nuostatų pagrįstumą bei tikslinti pateiktų pagrįstumo argumentų nuoseklumą.

Teisės grupės patarėja

Elena Ražanskienė